

Aly Keita @ Molière

geschreven door [pieter](#) op 2 december 2007 in de rubriek [frontstage](#)

De Ivoriaan [Aly Keita](#) vertoefde lang in [Mali](#) maar woont tegenwoordig in Duitsland. Een man van de wereld dus, die als [balafon](#)-speler menig maal aan de zijde van grote namen in het (wereld)muziek-wereldje heeft gestaan. Met de release van zijn eerste solo-album neemt hij het heft in eigen handen. [Akwaba Inisé](#) klonk op zijn minst veelbelovend en Aly kon op zijn beurt bij de opnames rekenen op de medewerking van heel wat schoon volk — inclusief het hemelse stemgeluid van [Dobet Gnahoré](#) die ons begin dit jaar al verraste met een toch wel [grandioos concert](#) in de Molière. Elf maanden later staan we terug in dezelfde zaal in [Ixelles](#), wachtend op de première van Aly Keita en zijn gasten.

Aly had niet de eerste de beste muzikanten uitgenodigd. Aan de bas onze favoriete Ivoriaanse bassiste [Manou Gallo](#), aan de drum Boris Tchango & Pierre Vaiana op sax. Na wat speurwerk bleek die Pierre deel uit te maken van het [Chris Joris](#) Quartet (dat vorig jaar [ons pad](#) nog kruiste) en bleek ook de oprichter te zijn van het "Africa meets Jazz"-collectief [Foofango](#) waar Boris eveneens achter de drums zat.

Vanaf het eerste nummer was het duidelijk dat we hier met klassemuzikanten te maken hadden. Ondanks het feit dat er (allicht) heel wat last-minute gerepeteer aan Aly's podium-première voorafgegaan is, zat de sound van dit kersvers collectief goed snor. Pierre Vaiana (en ook wel de afwezigheid van zang) zorgde voor een onmiskenbare jazzy touch, die Aly Keita de ruimte gaf zijn [balafon-virtuositeit](#) te etaleren. De man is waarlijk één met zijn indruk-wekkend slag-instrument, dat hij bovendien eigenhandig in elkaar heeft geknutseld — Chapeau. Middenin de set stuurde hij zijn companen tijdelijk wandelen en zette een simpel 2-tonig solo-stuk in dat gradueel escaleerde tot een heerlijk complexe compositie — waarvoor je op het eerste zich meer dan twee (tover)stokjes nodig hebt. Het werd een voortreffelijk concert, dat ons inziens met wat meer podium-ervaring en een extra vocalist als, pakweg, Dobet Gnahoré gegarandeerd uitmondt in muzikaal vuurwerk.

Bij deze hebben de mensen van [Contre Jour](#) eens te meer bewezen dat ze een neus hebben voor afrikaans talent en we kijken nu al met spannend uit wie de volgende is die ze onder hun vleugels nemen. Met dank aan de mensen van [muziekpublique](#) voor de gastvrijheid.

<http://www.tropicalidad.be/pivot/entry.php?id=461>

Interview met Aly Keita in de Molière

geschreven door [tim](#) op 12 december 2007 in de rubriek [interviews](#)

[Aly Keita](#) ziet eruit als een doodgewone West-Afrikaan; pas als hij achter een [balafoon](#) plaatsneemt krijg je te zien wat hij werkelijk is: een tovenaar en meester van zijn instrument. Bovendien is hij ook nog eens een zeer vriendelijk en sympathiek man, iets wat we aan den lijve mochten ondervinden in het gesprek dat we met hem hadden net voor zijn [gesmaakt concert](#) in de Brusselse Molière.

Dag Aly, welkom in Brussel.

Aly Keita: "Dankuwel!"

Aly Keita zeggen is balafoon (slaginstrument, afkomstig uit West-Afrika. Het instrument lijkt op een xylofoon. Fleskalebassen, hangend onder de houten latten, dienen als klankkasten, red.) zeggen, dus laten we het maar meteen over jouw instrument hebben. Jouw balafoons zijn net dat ietsje anders en bovendien maak je ze zelf.

Aly Keita: "Dat klopt volledig. De balafoon is een traditioneel instrument dat gebruikt wordt in verschillende West-Afrikaanse landen. Ik speel balafoon en fabriceer mijn eigen instrumenten. Dat is heel verschillend met diegenen die wel balafoon spelen maar hun instrument aankopen. De meeste balafoon-makers kunnen dan weer niet zelf spelen. Ik bouwde al balafoons voor ik professioneel muzikant werd. De balafoon zit dan ook al eeuwen bij ons in de familie."

Wat heb je precies nodig als je een balafoon wilt maken?

Aly Keita: "De balafoon is samengesteld uit drie materialen. De latten zijn gemaakt uit palissanderhout en de klankkasten onderaan zijn kalebassen; wilde vruchten die zowat elke vorm kunnen hebben en veel weg hebben van meloenen. Tenslotte worden er heel kleine gaatjes in de kalebassen gemaakt en die worden opgevuld met spinrag. Door de toenemende modernisering van de samenleving, staan de mensen ook in Afrika meer en meer afkerig van de spin en is het dus niet gemakkelijk meer te vinden, maar het geeft de kalebas een prachtige metaalachtige klank en meer volume."

Enkele jaren geleden bouwde je voor een festival in Frankrijk nog de grootste balafoon ter wereld.

Aly Keita: "Ja, dat klopt, dat was een project voor het Ingénieuse Afrique festival in Trarzac sur Ariège. Die balafoon had een lengte van drie meter om plaats te bieden aan vier diatonische octaven. Met 'diatonische octaven' bedoel ik dat de tonen gerangschikt waren volgens het do-re-mi-fa-sol-la-si-do systeem. Het was een enorm geval, maar wel

functioneel en dus niet zomaar een decorstuk. Tot vandaag is het de grootste balafoon die ooit gemaakt werd."

Bespeelde je hem alleen of met meerdere personen?

Aly Keita: "We hebben hem gebouwd in Afrika en dan terug gemonteerd in Frankrijk voor het festival. Daar heb ik samen met mijn broer het slotconcert gespeeld, maar je kunt hem ook met drie personen bespelen."

Je bent zwaar beïnvloed door de jazz. Hoe ben je in dat wereldje verzeild geraakt?

Aly Keita: "Bij ons bestaat een gezegde: "Vergeet nooit waar je vandaan komt!" Ik ben geboren in de familie Keita. Niet alle Keitas zijn griots; Salif Keita bijvoorbeeld komt uit een familie van edelen. Zoals ik al gezegd heb, zit de balafoon dus al eeuwen bij ons in de familie. Mijn vader bespeelde de balafoon op de traditionele manier en zo heeft hij het ons ook aangeleerd. Ik ben geboren in Ivoorkust, maar op een dag heeft hij me mee naar zijn geboortedorp in Mali genomen om me zo van de lokale muziektradities te laten proeven. Terug in Abidjan werd ik ontdekt door een jazzpianist (George Makinto, red.) toen ik op straat zat te spelen. Met hem ben ik een jazzkwartet gestart (George Mackintosh and Friends, red.). Het was de eerste keer dat ik een akoestische piano zag en de enorme overeenkomsten met de balafoon vielen mij onmiddellijk op. Samen met hem heb ik op muzikaal vlak enorm veel ontdekt en ik ben hem dan ook nooit vergeten."

Is er een groot verschil tussen een concert spelen in Afrika of in Europa?

Aly Keita: "Er zijn verschillen ja. In Afrika beginnen de mensen onmiddellijk te dansen. Alle Afrikaanse muziek, zelfs de rituele, is in feite bedoeld om op te dansen. Een concert waarbij de mensen gaan zitten om de artiest te observeren – zoals dat bij jazz de gewoonte is – bestaat ginder eigenlijk niet. Toen ik nog in Abidjan speelde en mijn concerten gewoon geafficheerd werden als een balafoonconcert, was er nauwelijks interesse, want de mensen hadden iets van: "Balafoon? Dat zien we toch elke dag!", maar wat ik precies met de balafoon doe, dat moet je gewoon met je eigen ogen zien!"

Als jij speelt gaat het soms ongelooflijk snel. Is het een moeilijk instrument om te leren bespelen?

Aly Keita: "Ik ben misschien niet de best geplaatste persoon om op die vraag te antwoorden, want ik speel al balafoon sinds mijn vijfde of zesde. Ik heb dus niet echt dezelfde leerschool gehad als iemand die een muziekopleiding gevolgd heeft en beslist om balafoon te leren spelen. Persoonlijk vind ik het geen moeilijk instrument, omdat iedereen het op zijn eigen manier kan aanleren en bespelen."

Als je één van je nummers live brengt, hoeveel improvisatie stop je daar dan in?

Aly Keita: "Improvisatie komt van inspiratie en van de energie en emotie die ik van het publiek krijg. Het hangt dus een beetje van de omstandigheden af. Als ik balafoon speel vergeet alles rondom mij. Ik weet dat er een publiek in de zaal zit en ik probeer hen dan ook steeds te geven wat hen toekomt."

Nog een laatste vraag dan. Als we de titel van uw debuutalbum, 'Akwaba Inisébé', letterlijk vertalen betekent het 'welkom' in twee West-Afrikaanse talen. Waarom in twee talen?

Aly Keita: "'Akwaba' is het woord in het Bété, een populaire taal in Ivoorkust. Ik ben Ivoriaan, maar heb ook Malinese roots, dus heb ik het woord 'Inisébé' toegevoegd. Ik sta nu al zeventien jaar op het podium maar tot nu toe heb ik nog nooit een eigen album opgenomen; de titel verwelkomt dus ook dat album. De muziek op het album is beïnvloed door het hele muzikale traject dat ik al heb afgelegd en door de reizen die ik al heb gemaakt."

Aly, bedankt voor dit gesprek.

Aly Keita: "Graag gedaan!"

<http://www.tropicalidad.be/pivot/entry.php?id=467>